

PROGRAMA
OCTUBRE 2019 -
GENER 2020

MUHBA

MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

Activitats destacades

Barcelona *flashback*

Diàlegs, arquitectura i natura
al Park Güell

Teresa Pàmies i les dones del PSUC

El clima de Barcelona.
Sequeres i inundacions a la petita edat
de gel, segles XIV-XIX

Barcelona hospitalària (2a part)

Relats urbans. Teoria i pràctica
de l'itinerari històric

Barcelona, capital mediterrània

City History Museums and Research
Network of Europe

Barcelona dibuixa

48 h Open House BCN

Centre de Recerca i Debat

Espais i relats

Barcelona *flashback*

Kit d'història en 100 objectes

Barcelona flashback és una exposició de síntesi innovadora, amb un mètode de lectura històrica interrogativa d'objectes, arquitectures, barris i paisatges. L'exposició situa el visitant davant del mirall i li proposa travessar-lo per conèixer la ciutat en un recorregut en cinc estadis: interrogar testimonis, construir relats, explorar territoris, comparar amb altres urbs i llegir patrimoni. Dels romans al segle XXI i amb les millors peces del museu.

Barcelona flashback és també una proposta educativa i un projecte internacional sobre el conjunt mínim de coneixement i consciència urbana que un museu de ciutat del segle XXI ha de proporcionar, en pro de la democràcia i del dret a la ciutat. L'exposició es proposa com un punt de partida per a formes alternatives de visitar Barcelona.

Barcelona flashback s'inscriu en el pla general del MUHBA com a museu urbà del segle XXI, amb l'horitzó de la reforma de la Casa Padellàs com a Casa de la Història de Barcelona, nucli de la xarxa d'espais patrimonials del MUHBA que es distribueixen per tota la ciutat i que cal acabar d'arreglar i museïtzar.

MUHBA Plaça del Rei, Casa Padellàs
Exposició gratuïta
Horaris: de dimarts a dissabte de 10 a 19 h,
diumenges de 10 a 20 h. Dilluns tancat

Visites comentades

19 d'octubre, 24 de novembre i 1 de desembre. A partir de gener de 2020, cada 4t diumenge de mes a les 11.30 h. 5 € (Amics: 3 €)

Itineraris

Barcino / Bcn

Un viatge d'anada i tornada entre *Barcino* i Barcelona que permet situar el pòsit deixat per la ciutadania romana i l'impacte de convertir les seves restes en monuments. El recorregut comença a la Via Sepulcral Romana i passa pel Temple d'August, la porta decumana, un tram de muralla i el subsòl de la plaça del Rei. 24/11/2019 i 19/1/2020, d'11.30 a 13.30 h. 8 €

La Barcelona gòtica, una ciutat en transformació

Itinerari que explica la febre constructiva que transformà la ciutat entre 1291 i 1348. 30/11/2019, de 10.30 a 13.30 h. 8 €

La formació d'una capital. La ciutat medieval

Itinerari que parteix del Palau Reial Major per endinsar-se en el sector de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. 14/12/2019, de 10.30 a 12.30 h. 8 €

Cristianisme, visigots i poder

Visita comentada a l'exposició i les restes arqueològiques del palau episcopal i l'aula basilical, el baptisteri i l'església de planta de creu grega. 11/1/2020, de 10.30 a 12 h. 7,50 €

L'obertura de la Via Laietana i la creació del barri gòtic

Itinerari que mostra la percepció que es tenia del patrimoni cultural a començament del segle XX i els debats que hi va haver a l'hora de donar forma a la nova avinguda i monumentalitzar el centre històric amb motiu de la seva obertura. 15/12/2019, d'11.30 a 14 h. 8,50 €

La defensa activa i passiva de la ciutat. El Refugi 307 i les bateries del turó de la Rovira

Itinerari que connecta dos espais patrimonials decisius per entendre els plans de defensa activa i passiva de Barcelona durant la Guerra Civil. La resposta de la població, les institucions municipals i els caps militars de l'exèrcit republicà per fer front al terror aeri que va atemorir la ciutat amb gairebé dos-cents bombardeigs. 30/11/2019, de 10 a 13.30 h. 8,50 €

La Guerra Civil Espanyola a Barcelona. Revolució i bombardeigs

Itinerari des del MUHBA Plaça del Rei fins al Refugi 307 del Poble-sec que situa el context de la II República, el cop d'estat, els enfrontaments, l'actuació de les autoritats militars i civils i la participació ciutadana. Inclou la visita al Refugi 307. 21/12/2019, de 10.15 a 13.15 h. 8,50 €

Activitats familiars i escolars

Consulteu el web per a les visites i els itineraris familiars que programarem a partir del proper març, i per a les visites i els tallers adaptats als diferents nivells escolars que es podran demanar a partir del gener.

També a partir de gener trobareu al web visites que aprofundeixen en determinats aspectes: la música, la literatura, la ràdio, el cinema, les arts i els artistes a Barcelona.

Els barris de Barcelona

Programa d'itineraris que us portaran a conèixer els barris de Barcelona de la mà dels seus habitants.

- Visita al **Bon Pastor** a càrrec del Centre Ignasi Iglésias amb la col·laboració de la Biblioteca Ignasi Iglésias - Can Fabra. 30/11/2019 i 25/1/2020
- Visita als **barris del Besòs i el front litoral** amb Joan Roca i Albert i les entitats locals. 11/1/2020

Inscripcions a: barcelona.cat/museuhistoria.

En preparació, noves edicions d'itineraris i *trekkings* urbans: l'Eix Pere IV; el Park Güell, Gràcia i Barcelona, i la Zona Franca.

Diàlegs, arquitectura i natura al Park Güell

Diàlegs al parc

La mirada matemàtica al patrimoni: el cas del Park Güell

7/10/2019, 18.30 h

A càrrec de **Teresa Ticó**. Rere l'aparença atzarosa del conjunt de formes ondulants i orgàniques que conformen el Park Güell, s'amaga el rigorós càlcul matemàtic que Antoni Gaudí aplicà en la seva composició.

El Park Güell: ecologia versus gaudi ciutadà?

21/10/2019, 18.30 h

A càrrec de **Josep Maria Llorach** i **Joan Manel Riera**. El verd urbà afavoreix la biodiversitat, és l'hàbitat de nombroses espècies vegetals i animals, aporta oxigen, absorbeix contaminants i és escenari d'activitats de lleure de la ciutadania que contribueixen a la millora de la seva salut.

L'ús ciutadà del Park Güell a través de la fotografia

4/11/2019, 18.30 h

A càrrec de **Marta Delclòs**. Un recorregut visual a partir de fotografies d'arxius i àlbums familiars. Un primer pas cap a la construcció d'una altra imatge del parc a partir del seus usos socials, polítics i culturals.

El Park Güell i la metròpoli: mirades encreuades

28/11/2019, de 16.30 a 20.30 h

Seminari sobre el projecte del Park Güell de Gaudí, un exercici molt ambiciós de confluència entre natura, arquitectura i ciutat que comporta un delicat diàleg entre idees, necessitats, formes i processos. Es presentaran algunes de les mirades que construeixen una nova visió del parc.

Coordinació científica: **Albert Cuchí**

MUHBA Casa del Guarda

La natura i el parc

Matinal d'albirament d'ocells al Park Güell

5/10/2019, amb motiu del Dia Mundial dels Ocells, i 23/11/2019, de 9 a 11 h

A càrrec de **Pere Alzina**. A la tardor bona part dels ocells que veiem a casa nostra marxen cap a l'Àfrica (orenetes, abellerols, puputs, etc.) i n'arriben d'altres (pinsans, tords, lluers, etc.) que fugen de la neu i el glaç del centre i el nord d'Europa. Una passejada pels diferents hàbitats del parc.

Punt d'inici: mirador de Joan Sales

Final: pl. Natura

Passejada botànica i fotogràfica pel Park Güell

5/10/2019 i 23/11/2019, d'11.30 a 13.30 h

A càrrec de **Josep Maria Llorach**. Un recorregut pel parc que ens permet apropant-nos a les plantes que ens criden més l'atenció, conèixer les seves particularitats i intentar recollir-les a les nostres fotografies.

Inici: av. Santuari de Sant Josep de la Muntanya

Final: pl. Natura

El Park Güell, entre cultura i natura

20/10/2019 i 1/12/2019, d'11 a 13 h

A càrrec de **Oriol Porcel**. Itinerari paisatgístic que vol explicar què hi fa el Park Güell al vessant de la Muntanya Pelada mirant cap a l'Eixample, com s'adapta al seu entorn i es proposa com una continuïtat que difumina el pas de la natura vers la ciutat... o a la inversa!

Inici: mirador de Joan Sales

Final: pl. Natura

El Park Güell: l'arquitectura feta natura

20/10/2019 i 1/12/2019, d'11 a 13 h

A càrrec de **David Gimeno**. Passejada per conèixer la diversitat botànica i faunística del Park Güell, entendre l'experiència naturalista de Gaudí, la interpretació que en feia a la seva obra i

com la natura va definir les formes i els colors de la seva arquitectura.

Inici: av. Coll del Portell. Final: pl. Natura

Aquestes activitats es fan amb la col·laboració de l'Aula Ambiental Bosc Turull.

La ciutat i el parc

Jujol i Gaudí. De la Finca Sansalvador al Park Güell

19/10/2019, d'11 a 13.30 h

A càrrec del **Taller d'Història de Gràcia**. Un itinerari de la Finca Sansalvador al Park Güell que permet conèixer dos projectes d'habitatges d'inicis del segle xx destinats a la burgesia i realitzats per dos destacats arquitectes del moment: Josep Maria Jujol i Antoni Gaudí, respectivament.

Inici: Finca Sansalvador (pg. Mare de Déu del Coll, 79). Final: Park Güell

La primera balconada de Barcelona. El creixement de la ciutat vist des dels Tres Turons

19/10/2019 i 16/11/2019, de 10 a 13 h

Itinerari que mostra com els episodis successius de la història de la ciutat han deixat empremta en la primera balconada muntanyosa, la dels Tres Turons, des del Carmel fins a Vallcarca passant pel Park Güell.

Inici: MUHBA Turó de la Rovira

Final: Vallcarca

Barcelona 1902: urbanitzar la muntanya pelada

3/11/2019, de 10.30 a 12.30 h

Itinerari pel Park Güell que explica el procés de construcció i formalització del parc. La ruta envolta el recinte monumental del Park Güell però no hi entra.

MUHBA Casa del Guarda del Park Güell, c. Olot, s/n

La Barcelona dels López, els Güell i Gaudí

10/11/2019, de 10 a 12 h

A càrrec de **Xavier González Toran**. Recorregut per Ciutat Vella que contempla la petjada que hi van deixar els López i els Güell, emparentats a partir del matrimoni d'Isabel López i Bru amb Eusebi Güell i Bacigalupi, l'amic i client de confiança d'Antoni Gaudí.

Inici: pl. Antonio López

Final: Palau Güell, c. Nou de la Rambla

Gràcia 1900. L'aparador burgès d'un barri obrer

8/12/2019, de 10.30 a 13.30 h

Itinerari que comença al barri de la Salut, lloc d'esbarjo de la classe treballadora i de segones residències de les elits barcelonines al tombant del segle xx, i avança pels carrers de l'antiga vila de Gràcia, on trobem traces dels conflictes i les contradiccions característics de la metròpoli moderna.

Inici: porta del Carmel del Park Güell

Final: Jardinetes de Gràcia

El Park Güell i Barcelona

15/12/2019, de 9 a 11 h

Visita a la Casa del Guarda i itinerari que ressegueix el procés de construcció i formalització del Park Güell i la seva relació amb la ciutat de Barcelona.

MUHBA Casa del Guarda del Park Güell, c. Olot, s/n

Teresa Pàmies i les dones del PSUC

Una de les conquestes socials de la Segona República fou la reivindicació de la dona, el reconeixement íntegre dels seus drets, la promoció de la seva presència pública. Les dones assoliren responsabilitats mai atribuïdes, un fet que prengué embranzida durant la Guerra Civil Espanyola. Hi hagué una primera ministra del Govern, Federica Montseny; una primera jutgessa, Maria Lluïsa Algorra; dones combatents, dones militants i propagandistes. Des de la seva fundació, el PSUC comptà amb dones al front de combat, entre elles Teresa Pàmies, nascuda ara fa cent anys.

Organitza: Seminari Permanent d'Història del PSUC amb la col·laboració del MUHBA

Hi intervenen: **José Luis Martín Ramos**, historiador; **Pere Gabriel**, UAB; **Cèlia Cañellas**, historiadora; **Rosa Toran**, historiadora; **Soledad Bengoechea**, historiadora, i **María Cruz Santos**, historiadora

17/10/2019, de 17 a 20.30 h. UHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Gratuït. Amb reserva prèvia

El clima de Barcelona

Sequeres i inundacions a la petita edat de gel, segles XIV-XIX

Seminari coorganitzat per l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental de la UAB (ICTA) i el MUHBA que es proposa explorar la relació canviant entre el clima i la societat durant el període indicat, amb atenció particular als episodis de sequeres i inundacions. Combinant la història ambiental amb la història social i econòmica, s'analitzaran casos d'estudi centrats en la vegueria de Barcelona, es presentaran les principals fonts per analitzar-los i s'oferirà una visió de conjunt dels efectes de la variabilitat climàtica a les societats i les respostes humanes per afrontar-la.

Coordinació científica: **Santiago Gorostiza** (ICTA-UAB, María de Maeztu)

Hi intervindran: **Elena Xoplaki**, Justus Liebig Universität Giessen; **Mariano Barriandos**, UB; **Maria Antònia Martí Escayol**, UAB; **Mar Grau Satorra**, UOC; **Santiago Gorostiza**, ICTA-UAB, i **Xavier Cazeneuve**, Barchinona.cat

26/10/2019, de 10 a 14 h
MUHBA Casa de l'Aigua, la Trinitat Nova, c. Garbí, 2
Gratuït. Amb reserva prèvia

Barcelona hospitalària (2a part)

La ciutat i els seus hospitals, segles XIX-XX

Barcelona hospitalària és un projecte d'estudi de llarga durada —des de l'època medieval fins a l'actualitat— sobre la història hospitalària i assistencial de la ciutat. En aquesta ocasió presentem la segona jornada de treball, que comprèn els segles XIX i XX. Es tracta d'un projecte que considera la institució pública d'assistència a l'espai urbà com una peça clau en la reproducció de les idees de comunitat i ciutat. Des de diferents vessants i àmbits d'estudi —com ara el regiment de la cosa pública, l'ètica, l'espiritualitat, la medicina, l'assistència no mèdica, la fiscalitat, els col·lectius atesos, les malalties i el patrimoni—, el projecte es proposa contribuir al coneixement sobre la història hospitalària barcelonina.

Coordinació científica: **Alfons Zarzoso** i **Josep Barceló**

12 i 13/12/2019, de 9 a 19 h. MUHBA
Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Gratuït.
Amb reserva prèvia

Relats urbans. Teoria i pràctica de l'itinerari històric

Aquest curs ofereix formació especialitzada per a la ideació i la interpretació d'itineraris urbans, amb l'objectiu de mostrar nous mecanismes de descoberta i presentació dels actius històrics i patrimonials de Barcelona. L'objectiu és complementar l'estudi rigorós de la història urbana, el patrimoni històric i la seva gestió, així com el

turisme cultural barceloní, amb el coneixement de tècniques pròpies de la performativitat escènica aplicades a l'itinerari urbà.

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Carreras Candi.
Més informació a: museuhistoria.bcn.cat

Barcelona, capital mediterrània

La metamorfosi medieval,
segles XIII-XV

Exposició
prorrogada
fins al
5/1/2020

Barcelona dibuixa

El diumenge 20 d'octubre torna la festa del dibuix. Amb un nom nou que en reflecteix plenament l'esperit, **Barcelona dibuixa**, es fa present a més barris i més entitats que mai. Un munt de tallers gratuïts i participatius on la creativitat d'artistes, il·lustradors, dissenyadors i molts altres professionals es posa a l'abast de tothom per explorar el poder tan divertit del llapis i el paper.

El MUHBA Plaça del Rei hi participa amb Manué el *Manugrafista*. D'11 a 19 h

Organitza: Museu Picasso i l'Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona
barcelona.cat/barcelonadibuixa

City History Museums and Research Network of Europe

La CityHist Network, la xarxa de museus de ciutat i centres de recerca en història urbana d'Europa, liderada pel MUHBA, es reuneix els dies 10 i 11 d'octubre per avaluar la feina feta durant els seus deu anys d'existència en el camp de la recerca en història i patrimoni, la construcció de narratives històriques en les exposicions permanents, la creació de col·leccions contemporànies als museus de ciutat i l'anàlisi dels paisatges urbans, entre d'altres.

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà
Entrada reservada als membres i observadors de la xarxa.

Per a més informació: museuhistoria.bcn.cat

48 h Open House BCN

Com és habitual, el MUHBA participa en el festival d'arquitectura **48 h Open House BCN** obrint alguns dels equipaments de la seva xarxa.

26/10/2019

MUHBA Refugi 307: d'11 a 14 i de 16 a 19 h

MUHBA Casa de l'Aigua: de 16 a 19 h

Gratuït. Sense reserva prèvia

48H
OPEN
HOUSE
BCN

Centre de Recerca i Debat

Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni

198. «El to de Sarrià»: música, territori i sociabilitat a Barcelona i el seu entorn cap al 1800

Lluís Bertran Xirau, Universidad de La Rioja. 14/10/2019

199. Edificis ferits. Proposta d'una arqueologia dels bombardejos de la Guerra Civil Espanyola (1936-1939)

Laia Gallego, UB. 28/10/2019

200. Cartografiar l'entorn urbà.

El pla de Barcelona i el seu entorn a la fi del segle XIX

Jesús Burgueño, UdL. 11/11/2019

201. Noves tecnologies aplicades a la classificació ceràmica en arqueologia: resultats del projecte ArchAide

Jaume Buxeda, UB; Marisol Madrid, UB; Eva Miguel, UB, i Mireia Pinto, UB. 25/11/2019

202. Un combat per la memòria: el nomenclàtor de Barcelona, del franquisme a la democràcia

Joan Fuster, UOC; Marc Gil, UOC, i Jaume Subirana, UOC. 9/12/2019

203. Els togats i els vestits de Barcino: llenguatge iconogràfic i distinció social

Montserrat Claveria, UAB. 13/1/2020

204. L'electrificació de Barcelona i l'explotació dels rius del Pirineu, 1912-1940

Xavier Tarraubella, MUHBA. 27/1/2020

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà, 19 h. Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Diàlegs al Park Güell

La mirada matemàtica al patrimoni: el cas del Park Güell

Teresa Ticó, matemàtica. 7/10/2019

El Park Güell: ecologia versus gaudi ciutadà?

Josep Maria Llorach, biòleg, i Joan Manel Riera, biòleg. 21/10/2019

L'ús ciutadà del Park Güell a través de la fotografia

Marta Delclòs, historiadora. 4/11/2019

MUHBA Casa del Guarda del Park Güell, 18.30 h. Gratuït. Amb reserva prèvia. Places limitades

Amb la col·laboració de B:SM. (Vegeu els destacats.)

Jornades i seminaris

Barcelona-París, memòria literària compartida. Gare de France III

Les relacions literàries i intel·lectuals entre Catalunya i França tenen múltiples formes d'articular-se. Una de les més importants és el memorialisme: diaris, autobiografies, ficcions autobiogràfiques o relats que dialoguen amb un passat de geografia compartida. Josep Pla, Joan Puig i Ferrer, Carles Soldevila —els autors que protagonitzen aquest tercer seminari— representen una part important d'aquesta tradició que culmina amb l'obra d'Amadeu Cuito.

19/10/2019, de 10 a 14 h. MUHBA Villa Joana, Ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera). Gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Teresa Pàmies i les dones del PSUC

17/10/2019, de 17 a 20.30 h. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí

l'Humà. Gratuïta. Amb reserva prèvia. (Vegeu el destacat.)

1919, un any entre la revolució i la reacció

Durant la tardor i l'hivern dels anys 1919 i 1920 Barcelona va ser escenari d'un locaut, un atur patronal amb tancament d'empreses que va durar vuitanta-quatre dies. Al llarg de 1919 les tensions entre els governs de la Restauració, la patronal catalana i l'exèrcit arran dels conflictes vaguístics van desestabilitzar el règim liberal fins al punt de perdre el control de l'ordre públic. Hi intervindran: Jordi Roca Vernet, UB; Arturo Zoffmann Rodríguez, historiador, Instituto Universitario Europeo, Florència; María Cruz Santos Santos, historiadora, i Soledad Bengoechea Echaondo, historiadora. 22 i 24/10/2019, de 18.30 a 20.30 h. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

El clima de Barcelona. Sequeres i inundacions a la petita edat de gel, segles XIV-XIX

26/10/2019, de 10 a 14 h. MUHBA Casa de l'Aigua a la Trinitat Nova, c. Garbí, 2. Gratuïta. Amb reserva prèvia. (Vegeu el destacat.)

Reinventar el museu de la ciutat. Sessió VI. Perifèries i centres: una xarxa compartida

En consonància amb les darreres reflexions sobre la definició i la funció dels museus de ciutat, en què es posen en relleu els conceptes d'espai social i cultura urbana en clau històrica i patrimonial, enguany es farà un pas endavant en l'aposta per un museu a múltiples escales, reconeixent la cultura dels barris com a cultura de ciutat i la cultura de ciutat com a ingredient essencial de la cultura dels barris, tant en la construcció del relat

urbà com en la gestió pública comunitària dels espais museístics.

14/11/2019, de 9 a 14 h. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

Barcino-Tarraco-Roma. Poder i prestigi en marbre

Les recerques més recents sobre l'explotació i ús dels materials de pedra en època romana tenen com a principal objectiu estudiar els tallers de produccions artístiques com l'es-cultura, els elements arquitectònics i ornamentals i també l'epigrafia. Organització: Diana Gorostidi, URV/ICAC; Anna Gutiérrez García-Moreno, ICAC; Isabel Rodà, UAB/ICAC. Comitè Científic: José Miguel Noguera, Universidad de Murcia; Montserrat Claveria, UAB, i Pilar Lapuente, UniZar.

21 i 22/11/2019, de 9 a 19.30, i 23/11/2019, 14 h. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Gratuïta. Amb reserva prèvia.

El Park Güell i la metròpoli: mirades encreuades

28/11/2019, de 16.30 a 20.30 h. MUHBA Park Güell, Casa Pere Jaqués, c. Olot, s/n. Gratuïta. Amb reserva prèvia. (Vegeu el destacat.)

Barcelona hospitalària. La ciutat i els seus hospitals, segles XIX i XXI

12 i 13/12/2019, de 9 a 19 h. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí

l'Humà. Gratuït. Amb reserva prèvia. (Vegeu el destacat.)

Formació

City History Museums and Research Network of Europe. General meeting

9, 10 i 11/10/2019. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà. Entrada reservada als membres i observadors de la xarxa. (Vegeu el destacat.)

Relats urbans. Teoria i pràctica de l'itinerari històric

Curs sobre ideació i interpretació d'itineraris històrics. (Vegeu el destacat.)

Presentació de publicacions

La domus Avinyó. El luxe interior d'una casa de Barcino

Col·lecció Documents. 3/10/2019, 19 h. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

El Park Güell i els seus orígens, 1894-1926

Mireia Freixa, UB, i Mar Leniz, Casa Museu Gaudí. Col·lecció Pòsits. 15/12/2019 (data per confirmar). MUHBA Park Güell, Casa del Guarda, c. Olot, s/n.

Barcelona, 1969-1979. Uns anys decisius

Joan Antoni Solans. Col·lecció Pòsits. Data per determinar. MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

L'escolarització a Barcelona, 1900-1970

Cèlia Cañellas i Rosa Toran. Col·lecció Pòsits. Data i lloc per determinar.

Proveer Barcelona. El municipio y la alimentación en la ciudad

Mercè Renom, editora. Col·lecció Pòsits. Data per determinar. Mercabarna, Sala d'Actes, c. Major de Mercabarna, 76

1

Plaça del Rei, Temple d'August i Santa Caterina

Pl. del Rei, s/n; c. Paradís, 10;
pl. Joan Capri (Mercat de Santa Caterina)

Com una petita colònia romana arriba a esdevenir
una capital de la Mediterrània?

El Palau Reial Major

Visita comentada que recorre els espais que havien format part de l'antic palau dels comtes reis catalans i mostra la transformació de l'antic palau en el Palau Reial Major de Barcelona. **28/12/2019**. 7,50 € (Amics: 5 €)

De la ciutat romana al Palau Reial Major medieval

Visita al MUHBA Plaça del Rei on s'analiza la transformació urbanística de Barcelona des de l'època romana fins a la baixa edat mitjana. **9/11/2019**. 8 € (Amics: 6 €)

La formació d'una capital. La ciutat medieval

Itinerari que parteix del Palau Reial Major per endinsar-se en el sector entorn de Santa Maria del Mar. S'hi explica la configuració espacial i social de la ciutat medieval. **14/12/2019**. 8 € (Amics: 6 €)

L'aigua a Barcino

Itinerari. A *Barcino* es van construir aqüeductes, dipòsits d'aigua, cisternes, pous i canalitzacions que feien arribar l'aigua a tots els punts de la colònia. **2/11/2019**. Inici: pl. del Rei. 8 € (Amics: 5,50 €)

La Barcelona gòtica, una ciutat en transformació

Itinerari que explica la febre constructiva que transformà la ciutat entre 1291 i 1348. **30/11/2019**. 8 € (Amics: 6 €)

Cristianisme, visigots i poder a la Barcelona dels segles IV al VII

Visita comentada a l'exposició i les restes arqueològiques del palau i l'aula episcopal, el baptisteri i l'església de planta de creu grega. **11/1/2020**. 7,50 € (Amics: 5 €)

Barcelona flashback. Kit d'història en 100 objectes

Visita comentada a l'exposició. Una síntesi innovadora de la història de Barcelona en 100 objectes, un mètode de lectura de la ciutat en clau històrica i el kit mínim de coneixement i consciència urbana. **19/10/2019, 24/11/2019, 1/12/2019 i 26/1/2020**

L'obertura de la Via Laietana i la creació del barri Gòtic

L'**itinerari** mostra quina era la percepció que es tenia del patrimoni cultural al començament del segle XX, i els debats que hi va haver a l'hora de donar forma a la nova avinguda i monumentalitzar el centre històric amb motiu de la seva obertura. **15/12/2019**. Inici: Plaça del Rei. 8,50 € (Amics: 6 €)

La Guerra Civil a Barcelona. Revolució i bombardeigs

Itinerari des del MUHBA Plaça del Rei fins al Refugi 307 del Poble-sec, que situa el context de la II República, el cop d'estat, els enfrontaments, l'actuació de les autoritats militars i civils i la participació ciutadana. **21/12/2019**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inclou la visita al Refugi 307.

Porta de Mar, Domus Avinyó, Domus Sant Honorat i Via Sepulcral Romana

C. Regomir, 7-9; c. Avinyó, 15; c. Fruita, 2; pl. Vila de Madrid

Com s'han incorporat els vestigis arqueològics al patrimoni monumental i al paisatge urbà de la ciutat contemporània

2

L'habitatge a Barcino

Visita conjunta a dues domus que van pertànyer a personatges importants de la Barcelona romana. La Domus Avinyó, que data del segle I dC, destaca pel ric conjunt de pintures de sostre i paret. La Domus Sant Honorat, construïda al segle IV, conserva el jardí central i habitacions pavimentades amb mosaics policroms geomètrics. **6/10/2019 i 22/12/2019**. Inici: MUHBA Plaça del Rei. 5 € (Amics: 3 €)

La porta de mar i les termes portuàries de Barcino

Visita comentada a l'entorn de la porta d'accés principal a la ciutat en època romana, i l'evolució d'aquest espai al llarg del temps. **14/12/2019**. Inici: MUHBA Plaça del Rei. 5 € (Amics: 3 €)

Dins i fora muralles: poder, higiene i comerç a Barcino

Itinerari que parteix del port de mar de *Barcino* i recorre la muralla romana. **16/11/2019**. Inici: MUHBA Plaça del Rei. 8 € (Amics: 5,50 €)

Barcino / BCN

Itinerari. Un viatge d'anada i tornada entre *Barcino* i Barcelona que permet situar el pòsit deixat per la ciutat romana i l'impacte de convertir les seves restes en monuments. L'**itinerari** recorre la Via Sepulcral Romana, aqüeductes, muralles, el temple d'August i el subsòl del MUHBA Plaça del Rei. **24/11/2019 i 19/1/2020**. Inici: MUHBA Via Sepulcral. 8 € (Amics: 5,50 €)

El Call

Plta. Manuel Ribé, s/n

Situat on hi havia la casa de Jucef Bonhiac, teixidor de vels, aborda la trajectòria dels jueus en la història de la ciutat medieval i el seu llegat cultural, que ha perdurat fins als nostres dies.

3

Quan el Call era el call dels jueus

Itinerari. Una aproximació històrica a les activitats quotidianes dels segles XII al XIV pels llocs més significatius del Call Major, per acabar als espais on hi havia hagut el Call Menor, al peu del castell Nou. Inclou la visita a les sitges medievals del carrer de la Fruita i al centre MUHBA El Call. **17/11/2019 i 12/1/2020**. 8,50 € (Amics: 6 €)

Vil·la Joana

Ctra. de l'Església, 104 (Vallvidrera)

Vil·la Joana és la darrera casa que va acollir l'escriptor Jacint Verdaguer. Malalt, va morir-hi el 10 de juny de 1902. Avui és alhora memorial i Casa de la Literatura.

Verdaguer i Barcelona

Visita comentada al primer pis de Vil·la Joana, dedicat a Verdaguer i a la Barcelona que trepitjà el poeta i que el plorà i l'homenatjà després de la seva mort. **8/12/2019**. 5 € (Amics: 3 €)

En defensa pròpia: Verdaguer contra la censura

Visita guiada. Una activitat per revisitar l'obra de Verdaguer a partir de la seva confrontació amb el poder i la lluita contra la calúmia i la censura. **3/11/2019**. 5 € (Amics: 3 €)

Vil·la Joana i la literatura

Visita comentada a la planta baixa de la casa, on s'explica l'evolució de l'immoble: de masia a escola i a museu dedicat a la literatura. **19/1/2020**. 5 € (Amics: 3 €)

4

Park Güell

Casa del Guarda. C. Olot, s/n

La relació entre Gaudí i la Barcelona artística i industrial presentada en el singular edifici de la Casa del Guarda.

Activitats gratuïtes. Amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B.S.M

Gaudí i Jujol. Del Park Güell a la Finca Sansalvador

Itinerari. Un itinerari que permet conèixer dos projectes d'habitatges d'inicis del segle XX destinats a la burgesia i realitzats per dos destacats arquitectes del moment: Antoni Gaudí i Josep Maria Jujol, respectivament. **19/10/2019**. Iníci: MUHBA Casa del Guarda del Park Güell

Gràcia 1900. L'aparador burgès d'un barri obrer

L'**itinerari** s'inicia al Park Güell, al barri de la Salut, un indret d'esbajo per a les classes treballadores i alhora un dels territoris escollits per les elits barcelonines a l'hora de construir la segona residència. Un recorregut pels carrers de l'antiga vila de Gràcia, on encara avui podem admirar grans cases del tombant del segle XIX, i on trobem traces dels conflictes i les contradiccions característiques de la metròpoli moderna. **8/12/2019**. Iníci: porta del Carmel del Park Güell

Barcelona 1902: urbanitzar la muntanya pelada

Itinerari pel Park Güell on s'explica el procés de construcció i formalització del parc. **3/11/2019**. La ruta envolta el recinte monumental del Park Güell però no hi entra.

El Park Güell i Barcelona

Visita a la Casa del Guarda i **itinerari** que ressegueix el procés de construcció i formalització del Park Güell i la seva relació amb la ciutat de Barcelona. **15/12/2019**

El Park Güell: l'arquitectura feta natura

Itinerari a càrrec de **David Gimeno**. D'11 a 13 h. Iníci: av. Coll del Portell. Final: pl. de la Natura. **20/10/2019** i **1/12/2019**

El Park Güell, entre cultura i natura

Itinerari a càrrec d'**Oriol Porcel**. D'11 a 13 h. Iníci: mirador de Joan Sales. Final: pl. de la Natura. **20/10/2019** i **1/12/2019**

Matinal d'albirament d'ocells al Park Güell

Passejada a càrrec de **Pere Alzina**. Amb motiu del Dia Mundial dels Ocells. De 9 a 11 h. Iníci: mirador de Joan Sales. **5/10/2019** i **23/11/2019**

Passejada botànica i fotogràfica pel Park Güell

A càrrec de **Josep Maria Llorach**, d'11.30 a 13.30 h. Iníci: av. Santuari de Sant Josep de la Muntanya. Final: pl. Natura. **5/10/2019** i **23/11/2019**

5

Fabra i Coats

C. Sant Adrià, 20

La Sala de Calderes de Can Fabra és un espai patrimonial que permet avançar en el coneixement de l'evolució i les funcions del món fabril, tant pel que fa al vessant tècnic com social.

El motor de la fàbrica. La Sala de Calderes de Fabra i Coats i Sant Andreu

Visita comentada al recinte fabril inaugurat el 1903 que es va adaptar al llarg del temps a les diferents fonts d'energia: carbó, fuel i gas. **26/1/2020**. Gratuïta. Amb reserva prèvia

6

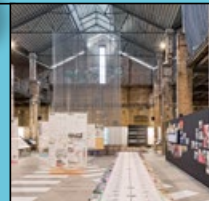

Oliva Artés

C. Espronceda, 142-146

A les naus d'aquest espai fabril situat al bell mig del Poblenou es presenten, en clau d'història contemporània, diferents temes sobre la formació i trajectòria de la metròpoli barcelonina.

7

El carrer de Pere IV, espina dorsal del Poblenou industrial

Itinerari per un dels carrers documentats més antics del barri del Poblenou, artèria de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals i via d'entrada a Barcelona. **17/11/2019**. Gratuït. Iníci: metro L4, parada Bogatell, sortida c. Pere IV

8 Casa de l'Aigua

Parc de les Agües de la Trinitat Vella
Torrent de la Perera, s/n

L'abastament d'aigua a la ciutat. Estació de bombatge construïda els anys 1915-1917 per l'Ajuntament de Barcelona.

La Casa de l'Aigua. Conductes, dipòsits i comportes

De Montcada a Barcelona. L'aigua a llevant de la ciutat

Visita comentada al MUHBA Casa de l'Aigua a la Trinitat Vella. **5 i 19/10/2019; 3, 23 i 30/11/2019; 1, 14, 21 i 28/12/2019; 5, 11, 18 i 25/1/2020.** Gratuïta. Amb reserva prèvia

Visita d'autor a les instal·lacions d'abastiment d'aigua de Barcelona des de l'època romana fins a l'actualitat, a càrrec de **Manel Martín Pascual**. **9/11/2019.** 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: rda. Universitat, 11. Trasllet en autocar

9 Bon Pastor

C. Barnola, s/n

L'evolució de l'habitatge obrer analitzada en un dels primers potigons de Barcelona en diversos moments del segle xx (1930, 1955, 1980 i 2015)

El barri del Bon Pastor

Itinerari pel Bon Pastor a càrrec de l'Associació de Veïns del Bon Pastor. La història del barri des dels seus orígens amb les cases barates, els temps del pare Botella i la trajectòria de les darreres dècades. **30/11/2019 i 25/1/2020.** Gratuït. Inici: església del Bon Pastor

10 Refugi 307

C. Nou de la Rambla, 175

La defensa ciutadana de Barcelona. Quatre-cents metres de galeries d'un dels refugis antiaeris construïts sota terra durant la Guerra Civil.

La defensa activa i passiva de la ciutat. El Refugi 307 i les bateries del turó de la Rovira

Itinerari. Dos espais patrimonials decisius per entendre els plans de defensa activa i passiva de Barcelona durant la Guerra Civil. La resposta de la població, les institucions municipals i els caps militars de l'exèrcit republicà per fer front al terror aeri que va atemorir la ciutat amb gairebé dos-cents bombardeigs. **30/11/2019.** Gratuït. Inici: MUHBA Refugi 307

Vedettes i milicians. El Paral·lel i el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil

L'**itinerari** situa el Refugi 307 en el seu context, el barri del Poble-sec durant la Guerra Civil, i remarca la seva relació amb el món del teatre i la cultura popular del Paral·lel. Inclou la visita al Refugi 307. **9/11/2019 i 21/12/2019.** 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: av. Paral·lel, 60, davant del Teatre Arnaú. Inclou la visita al Refugi 307.

Solidaritat per sobreviure

Visites comentades al Refugi 307. Cada diumenge, visites a les 10.30 (anglès), 11.30 (castellà) i 12.30 h (català). 3,50 €

Sin título

Teatre Projecte de teatre comunitari a partir de la comèdia *Sin título*, de Federico García Lorca, creat per la companyia teatral La Danesa (Arnau Itinerant). **26/10/2019 i 9, 16 i 30/11/2019.** 3 €

11 Turó de la Rovira

C. Marià Labèrnia, s/n (Horta-Guinardó)

Barcelona i la seva història recent des del turó, amb l'espai arqueològic de la bateria antiaèria de la Guerra Civil i les barraques bastides a la postguerra.

La defensa de la ciutat moderna

Visita. El turó de la Rovira és un natural avançat de Collsero-la triat el 1937 per projectar-hi una de les defenses antiaèries més importants de la ciutat. **28/12/2019.** 7,50 € (Amics: 5 €)

La primera balconada de Barcelona. El creixement de la ciutat vist des dels Tres Turons

Itinerari que mostra com els episodis successius de la història de la ciutat han deixat empremta en la primera balconada muntanyosa, la dels Tres Turons, i al Carmel. El recorregut permet gaudir d'una de les millors vistes sobre la ciutat. **19/10/2019 i 16/11/2019.** 8,50 € (Amics: 6 €)

La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira

Visita. Una alçada de 262 metres sobre el nivell del mar i una visió de 360° converteixen el turó de la Rovira en un mirador natural privilegiat. Un emplaçament estratègic per a la defensa de Barcelona durant la Guerra Civil. **18/1/2020.** 5 € (Amics: 3,50 €)

Altres recorreguts urbans

La Barcelona dels López, els Güell i Gaudí

Itinerari d'autor a càrrec de **Xavier González**. Un recorregut per Ciutat Vella per contemplar l'empremta que hi van deixar els López i els Güell, emparentats a partir del matrimoni d'Isabel López i Bru amb l'industrial Eusebi Güell i Bacigalupi, l'amic i client de confiança de Gaudí. **10/11/2019**. Inici: pl. Antonio López. Gratuït. Amb reserva prèvia. Amb la col·laboració de B.S.M.

Barcelona i els indians. Negocis d'ultramar i canvi urbà, 1835-1916

Un **itinerari** que tracta del llegat d'aquells emprenedors que van marxar a fer les amèriques i que, en tornar enriquits, van invertir part de la seva fortuna en la transformació de la ciutat. A càrrec de **Aymara Arreaza i Lorena Bou**. **12/10/2019**. 8,50 € (Amics: 6 €). En castellà. Inici: pla de Palau, 18, davant la Facultat de Nàutica

Josep Pla a Barcelona

Itinerari a càrrec de **Maria Nunnès**. La ruta vol mostrar la trajectòria de Josep Pla a Barcelona durant l'època d'estudiant i en els inicis de la seva carrera periodística i d'escriptor. **17/11/2019**. 7,5 €. Inici: c. Mallorca, 244. Durada: 2.30 h

Sis-cents anys de correu a la ciutat de Barcelona. De l'edat mitjana al segle XXI

L'**itinerari** mostra les singularitats del correu a la ciutat de Barcelona. A càrrec de **Antonio Aguilar**. **5/10/2019**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: pl. Urquinaona, davant el Teatre Borràs. Final: edifici de Correus, pl. Antonio López

«Una, grande y libre» Escenaris de la dictadura franquista a Ciutat Vella

Itinerari d'autor a càrrec de **Josep Grau**. **6/10/2019**. Inici: pl. Catalunya (centre plaça). 7,5 € (Amics: 5 €)

Raó, passió i negoci en la construcció de l'Eixample

Itinerari. Un recorregut pels acords i desacords entre el pla Cerdà, les propostes arquitectòniques del modernisme i el noucentisme i la promoció immobiliària, des del final del segle XIX fins a mitjan segle XX. **10/11/2019 i 5/1/2020**. 8,50 € (Amics: 6 €). Inici: torre de les Aigües, Roger de Llúria, 56

Tothom al carrer! La lluita per les llibertats a la Barcelona de la Transició (1976-1979)

Itinerari d'autor a càrrec de **Josep Grau**. **17/11/2019**. Inici: Gran Via - pg. de Gràcia, davant del cinema Comedia, d'11 a 13 h. 7,5 € (Amics: 5 €)

